

Georg Villenberg

Teie 25.02.2026

Meie .06.2026 nr 1-6/26-44/2

**Vastus kollektiivsele pöördumisele
„Nõuame Eesti Vabariigi
presidendi otsevalimiste
kehtestamist!“**

Austatud Georg Villenberg

Riigikogule esitati 2003 allkirjaga kollektiivne pöördumine „Nõuame eesti Vabariigi presidendi otsevalimiste kehtestamist!“

Riigikogu menetleb kollektiivseid pöördumisi Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse peatüki 18² „Kollektiivse pöördumise menetlemise kord“ alusel. Riigikogu juhatus edastas kollektiivse pöördumise oma 10. märtsi 2026. a otsusega nr 41 edasiseks menetlemiseks põhiseaduskomisjonile.

Kollektiivses pöördumises tehakse ettepanek algetada põhiseaduse muutmine, mille eesmärk on Eesti Vabariigi presidendi otsevalimiste kehtestamine. Praegu valib Eesti presidendi Riigikogu ning konsensuse puudumisel valimiskogu. Pöördujate hinnangul eemaldab selline süsteem kodanikud ühe kõige olulisema riikliku otsuse tegemisest ning muudab presidendi ametikoha parlamentaarsete kokkulepete ja poliitiliste intriigide tulemuseks, mitte rahva otseseks tahteavalduseks.

Põhiseaduskomisjon arutas pöördumist 19. mai 2026. a istungil. Komisjon, kuulanud ära pöördujate esindaja ja arutanud teemat, otsustas vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹³ punktile 5 pöördumises esitatud ettepaneku tagasi lükata. Tagasi lükkamise poolt hääletas kuus ja vastu viis põhiseaduskomisjoni liiget.

Pöördumises tehtud ettepanek Riigikogule algetada eelnõu Eesti Vabariigi presidendi otsevalimiste kehtestamiseks ei ole kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseaduse §-ga 161, mille kohaselt õigus algetada põhiseaduse muutmist on vähemalt viiendikul Riigikogu koosseisust ja Vabariigi Presidendil. Sellest tulenevalt puudub Riigikogu alatisel komisjonil (sealhulgas põhiseaduskomisjonil) pädevus algetada põhiseaduse muutmist. Selle saab Riigikogus algetada viiendik Riigikogu liikmetest omal initsiatiivil.

Samuti märgiti komisjoni istungil, et samasisuline seaduseelnõu (872 SE) on juba Riigikogu menetluses. Kollektiivne pöördumine võeti Riigikogus menetlusse 10. märtsil 2026, ning 7. aprillil algetasid 24 Riigikogu liiget põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu, mille eesmärk on muuta presidendi valimiskorda ja kehtestada Vabariigi Presidendi valimine otse rahva poolt.

Nimetatud eelnõu esimest lugemist ettevalmistav arutelu põhiseaduskomisjonis on kavandatud 2. juuni istungile.

Põhiseaduskomisjoni 19. mai 2026. a istungi protokoll on kättesaadav Riigikogu kodulehel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ando Kiviberg
esimees

Teadmiseks: Rahvaalgatus.ee